

Modernkori ál-isteneink

**"A tudomány az ember szégyene,
mert szüntelenül érezteti vele, hogy mit is veszített"
~ LCdSM**

Az Ismeretlen Filozófus szavai velőt rázóan csengenek, főként azoknak számára, akik jelen korunk posztmodern, a tudomány szupremáciájában szinte szolgálai buzgalommal hívó és remélő attitűdjét mindenfajta ellenérzést és kétkedést nélkülözve teljes mértékben magukévá tették. Jelenlegi tobzódásunk a technika különféle vívmányainak garmadájában különösebb ráfigyelés nélkül azonmód tetten érhető, bőségesen elegendő csupán néhány röpke pillantást vetnünk egyfelől a magunk saját mindennapjaira, másfelől pedig a környezetünkben élők általános magaviseletére, főként a tekintetben, ahogyan mainapság hétköznapiak tekinthető eszközeinkkel bánunk. A modern ember idejének számottevő hányadát a különféle virtuális tereken tölti, külsőségekben megnyilvánuló sajátosságaik tekintetében minden szempontból telefonra emlékeztető virtuális nyakörveiken és pórásaikon felfüggesztve révednek bele egy minden szempontból mesterségesnek nevezhető, az esetek túlnyomó többségében kimondottan álságos, megtévesztő és felületes világba. Életünket a tudomány és technika újabb és újabb vívmányainak olykor különösen is kritikáltságba hajló lelkesedéssel történő ünneplése hatja át, mintha csak ezektől remélnénk mindannak eljövételét, amely az ember alapvető egzisztenciális problémájára megoldást jelent.

Hamis isteneink száma gyakorlatilag végtelen, és a jelen korunkban oly általánossá vált tudomány-vallásosság pontosan ilyen istenek alászállásával kecsgetteti vakbuzgó híveit. A fejlődés minduntalan újdonságokkal szolgáló dübörgése a posztmodernitás emberét olyannyira magával ragadta, hogy az esetek jelentékeny hányadát illetően még akkor sem bizonyul képesnek megállj parancsolni önmaga számára, amennyiben történetesen éppen ez lenne az akarata szerint való lépés. A társadalom tömegízlést kiszolgáló tagjai gyakorlatilag rögvest ostoba módon hüledezni látszanak annak tudomására jutván, hogy akadnak közöttük mondjuk olyan személyek is, akik – minő félelmetes blaszfémia - nem rendelkeznek például okostelefonnal, táblagéppel, avagy a minden lépésüket a szó legszorosabb értelmében számon tartó ketyerék valamelyikével. Társadalmunk nemcsak elvárja, de egyenesen megköveteli a különféle technikai vívmányoknak birtoklását, sőt mi több, nemes egyszerűséggel gyakorlatilag belekényszeríti tagjait ezeknek életmód-szerű használatába, hiszen gondoljunk csak bele, hogy miként lenne lehetséges mondjuk anélkül helytállni egy úgymond "valamire való" munkahelyen, amennyiben az ember nem biztosít lényegében korlátlan mértékű hozzáférést és elérhetőséget önmaga irányába, illetőleg ugyancsak ilyesfajta fokban és módon megnyilvánuló fennhatóságot önmaga felett munkáltatói számára. A legtöbben közülünk mindennapjaik során mindenfajta ellenérzés nélkül túrjuk, hogy számon kérjük rajtuk a virtuális címükre érkező valamennyi üzenetnek azonnali elolvasását, természetesen a semminemű halasztást nem tűrő válaszlevelek visszaküldésének kényszerével kiegészítve, mindezt pedig idő-intervallumát tekintve a napnak szinte mind a huszonnégy órájára kiterjesztvén. Immáron nem bizonyulhat megfelelő ellenérvnek részünkről, hogy a munkaidőnknek már régestelen régen vége szakadt, illetőleg már jóformán semminemű felháborodásra sem biztosítatik számunkra a lehetőség amiatt, hogy munkáltatónk éppen otthonunk biztonságos kényelmében zavar meg bennünket valamilyen, az ő szemében természetesen ugyanúgy a "halasztást nem tűrő" címkével ellátott feladattal. Az emberek túlnyomó többsége a különféle virtuális berendezéseken keresztül gyakorlatilag korlátlan betekintést és bejárást enged személyes életébe, nemcsak munkahelyi feljebbvalói, de jóformán mindenfajta cég, nagyvállalat, szervezet, hatóság és állam számára is, életét pedig az ezektől való teljes és totális mozgatottság és mozgathatóság állapotában éli le. Életünk egyre és egyre inkább elszakadni és eltávolodni látszik mindattól, ami az embernek úgymond normális és életszerű állapotát jelentené, és ezzel a fajta távolodó mozgással párhuzamba

állítván egyfajta körülburkoló tendencia is tetten érhető, jelesül a különféle életszerűtlen környezeti elemekkel való körülburkolódzás. Otthonaink, étletterünk, ételeink, valamint az életidőnk kitöltő mindenfajta tevékenységeink mesterséges elemekkel itatódnak át, amely átítatódás végső soron azt eredményezi, hogy az ember nemcsak önmaga természetes és eredeti környezetéből zuhan ki, hanem gyakorlatilag önmagából, önmaga igazi és természetes valójából is. Nemcsak élettere, az őt körülölelő társadalom és világ válik már-már démoni módon mesterségesé és mesterkéltté, hanem egyszersmind önmaga belső világa is, rövid úton beteggé téve mindent, kívül és belül egyaránt.

Az ember persze korábban soha nem látott lelkesedéssel üdvözli ezt a fajta tudományos haladást, elvégre a történelem jelenlegi szakaszának keretein belül most éppen ettől várja egyre és egyre sürgetőbbé váló létértelmezési problémáinak megoldását. Életünk még sohasem bizonyult annyira kényelmesnek és biztonságosnak, mint amennyire a tudomány vívmányainak támogatást kínáló kezei alatt válhatott, ennek a fajta (egyébiránt kimondottan illuzórikusnak tekinthető) kényelemnek és biztonságának persze az ára is meglehetősen borsosnak bizonyul. Paradox módon minél biztosabbnak, minél beágyazottabbnak és minél bebetonozottabbnak hat egy materiális lét keretein belül megnyilvánuló egzisztencia, egyszersmind annál sérülékenyebbnek is bizonyul, és annál nagyobb mértékű fáradozásokat és befektetéseket igényel annak hosszú távon történő fenntartása. Korunk világának ebből a szempontból két igazán fontos és lényeges jellegzetessége ismerhető fel: egyfelől mindent kínál, helyesebben szólva a mindent kínálja, másfelől pedig ennek cserébe mindent követel, pontosabban fogalmazva: a mindent követeli. Hosszú, illetőleg inkább helyesebb volna úgy mondanunk, hogy meghosszabbított életet kínál, mellette pedig egészséget, gazdagságot, megelégedést, sikereket, anyagi javakat, presztízst, elismertséget, megbecsülést és csillogást, cserébe pedig életidőt, energiát, becsületet, egyéniséget, tartást, elveket, transzcendenciát, álmokat és célokat követel, azaz lényegét tekintve nem mást, mint teljes és totális feladását mindannak, ami az embert a maga sajátos lényege szerint emberré teszi. A modern kor illuzórikus célok érdekében robotoló, tünékeny anyagi javakért reszkető, karrierért, sikerért, megbecsülésért, elismertségért, csalóka csodálatért, tízperces hírnévért önnönmagát áruba bocsátó embere a szó igazi, autentikus értelmét tekintve teljes joggal nevezhető emberalatti létszinten stagnáló entitásnak. Önmaga igazi, valóságos céljait elfelejtette, a materiális javak megszerzése és birtoklása irányában táplált féktelen vágya voltaképpen felülkerekedett benne mindannak, amely a lét valóságos és legvégső lényegét jelentené. Egyéniségét, a reája szabott feladatok ellátását, valamint a számára adatott létrendi fokozatának betöltését feladta, és tulajdonképpen valamiféle groteszk, jellegtelen massa módjára üzi kritikátlan térfoglaló tevékenységét a materiális világ keretein belül, azaz René Guénon szavai szerint a létének lényegét jelentő vertikális irányú emelkedés helyett a térbeli elterpeszkedés igénye mellett tört pálcát. Szellemi kérdések nem foglalkoztatják, a lét alapvető dilemmáinak és problémáinak irányában pedig jóformán semminemű érdeklődést nem táplál. Mindaz, ami évezredekken keresztül lázas lelkesedéssel töltötte el a filozófusokat és a bölcseket, számára már nem jelent többet tünékeny nosztalgiánál és megmosolyogtató gyermekmesénél, vallásossága pedig nem hivatott többre, mint önmaga kényelmének elmélyítésére és megokolására. Ebben az állapotában pedig menthetetlenül a sötétség létszintje felé zuhanni látszik, életét pedig immáron mindennemű magasztosabb céltól mentesen tölti, legfeljebb néminemű szentimentális jellegű ál-célt megfogalmazva igyekszik kitölteni a valós célok eltávoztával kialakuló fájdalmas űrt.

Elgondolkodtató megsejtelni, hogy pontosan mi is az, amit az ember a maga teljes joggal tragikusnak nevezhető szellemi állapotában a tudománytól vár. A különféle gyógyszerészeti és orvostechológiai felfedezések által megkísérli minél inkább kinyújtani életét, lehetőleg minél távolabbra kerülve fájdalomtól, betegségektől öregedéstől, leépüléstől és haláltól. Szinte eszelős görcsösséggel bízik abban, hogy egy napon majd megszabadul minden betegségétől, mindenfajta esendőségétől és gyengeségétől, és ki tudja, talán valahol, titkon még abban is remél, hogy a tudomány által végül az örök élet ígérete is megvalósíthatóvá válik számára. Lelkesen tervezi fájának túlélését különféle másik bolygókon, hadat üzen időnek és térnek, valamint töretlen

akarattal menetel abba az irányba, amerre a materiális világ felett gyakorolt korlátlan uralmának megvalósulását sejtí. Louis-Claude de Saint-Martin gondolatai azonban felhívhatják figyelmünket arra, hogy pontosan mi is rejlik ennek a fajta tudományt istenítő tendenciának a háttérében. Minden ember, még a lehető legnyomorultabb állapotban leledző is képes felismerni, legalább valahol a saját lelkének legmélyén, hogy aktuális helyzete katasztrofális, és hogy mindennemű e világi kapálózása ellenére végső soron eljön érte a vég. Bármennyire is kényelmes, gondtalan, csillogó, és mások által irigyelt életet élhetett a földi világban, valahol mélyen maga is érzi ennek a létnek áthatottságát a múlandóság által, és ez a fajta múlandóság-érzés készíti arra, hogy újabb, fájdalmat csillapító és felejtést elősegítő pótszerekhez folyamodjon, centrális problémáinak megoldását pedig olyan, általa rendszerint a végletekig idealizált csoportok és ideák kezébe helyezi, mint amilyenek mondjuk az általa isteni sorba emelt tudósok, illetőleg maga a tudomány.

Az ember valahol legbelül érzi, hogy valami elveszett a számára. Halovány fogalmai mindannyiunknak vannak arról, hogy ez a világ nem az igazi világ, ez az életnek nevezett valami pedig távolról sem jelent egyet az igazi, valódi és autentikus élettel. Amennyiben nem lennének ilyesfajta fogalmaink, akkor már voltaképpen a létezés perifériáját jelentő területek sem állnának megközelíthető közelségben a számunkra. A mindenfajta spirituális emlékező-képességét elveszített ember nem ember egyáltalán, sőt még tovább menve azt mondhatjuk, hogy állatnak sem nevezhető, elvégre még az állat is rendelkezik intuitív értelemben valamiféle túlvilág- és öröklét-képzettel. Ilyen esetekkel voltaképpen nem is találkozhatunk, hiszen a magasabb valóságokkal való kapcsolat teljes megszakadása lényegében az egzisztencia teljes megsemmisülésével jelentene egyet. Az ember, amennyiben isteni lényegét teljes mértékben elveszítené, gyakorlatilag nemcsak, hogy megszűnne embernek lenni, hanem ezzel együtt egyáltalán lenni is azonnali megszűnne. Istenen kívül nem létezik létezés, és aki a létben van, Istenben van, és ennek a fajta Istenben való létezésének emlékét sohasem veszítheti el teljes mértékben. A legtöbb ember tudatában van annak, hogy valami elveszett a számára. Néhányakban ez a fajta veszteség-érzés életüknek egy pontján tudatosulni látszik, és ebben a fajta tudatosulásban rögvest megnyilatkoztatja önmagát egyfajta választási lehetőség. Ezen a ponton dönthet úgy, hogy visszasüpped materiális mocsárvilága valamelyik számára kényelmes bugyrába, újabb pótszereket vehet magához, ismételten valamiféle ál-célt állíthat önmaga elé, amelynek hajszolása által egy ideig megfeledezhet borzalmas állapotáról, ám ezzel egyúttal megadathat számára a lehetőség arra nézve, hogy felvegye a harcot az őt fogva tartó, és önnön hatalmától megfosztó erővel. Lehetősége nyílna arra, hogy mindenféle ál-istenek és ál-vallások követése helyett tudatosítsa önmagában, hogy pontosan mi is az, amit valamikor, valahol elveszíteni nyílt alkalma, a tudatosítást követően pedig lépéseket tehet, és terveket fogalmazhat meg arra nézve, hogy lehetőségeihez mérten fokról fokra visszanyerje ezeket az elveszett és elveszített javakat.

Embernek lenni ugyanis nem jelent egyet azzal, hogy az illető valamiféle tudományos módon körülhatárolt fajta tartozik, hanem a szó valóságos értelméből fakadóan egyfajta kozmikus és létrendi rang birtoklását kell értenünk alatta. Ezt a rangot a materiális lét homályának eloszlátása által szükséges visszanyernie, a maga teljességében birtokolnia, és aztán ennek határait is túllépve meghaladnia azt. Ez a küldetés az, amely az ember célja, és létrendi értékének ez ad rangot. A materiális lét sötétségébe süllyedt ember élete folyamatos rettegés az elmúlástól, a hatalom és kontroll elvesztésétől, és ebben a fajta félelmében olyan messiások ténykedése által várja a szabadulást, mint amilyen az élet meghosszabbításával, elnyújtásával, kényelmesebbé, biztonságosabbá és fájdalommentesebbé tételével kecsegtető tudomány. A tudomány azonban mindennemű vívmányával együtt kegyetlenül emlékeztetni látszik az embert arra, hogy jelenlegi állapotának keretein belül valójában mindennemű transzcendens hatalmát és befolyását elveszítette, és az elmúlással vívott szélmalomharcában pedig aligha számíthat a materiális kereteken belül megnyilvánuló eredményekre. Kétségbeesésében arra kívánja használni a tudományt, hogy a lét felett gyakorolható hatalmát visszaszerezze, és ebben a küzdelmében minden egyes újabb technológiai vívmány keserű bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy az igazi, teljes és valóságos

győzelem bizony nem ebben az irányban keresendő. A tudomány által az ember meghosszabbíthatja életét, legyőzhet bizonyos betegségeket, megszerezheti a legkülönbébb anyagi javakat, és esetleg még a materiális öröklét délibáb-ábrándja is felderenghet számára. Ezek a fajta törekvések azonban csupán a horizontális sík folyamatos elfoglalását és kitöltését biztosíthatják az ember számára, és mindennemű grandiozitásuk ellenére sem képesek, még csupán megérinteni sem a vertikális irányú emelkedésben keresendő lehetőségek körét, pedig az ember számára egyedül ebben az irányban kereshető a valódi megoldás. Alapvető tradicionális elv, hogy mindaz, aminek kezdete van, így vagy úgy, de egyszer vége is szakad majd. Az életet elvben persze lehetséges a végtelenségig elnyújtani, azonban a materiális síkon megnyilvánuló "halhatatlanságnak" legkésőbb az anyagi világ megszűnésével vége szakad, és ezen a fajta végső megsemmisülésen bizony semmiféleképpen sem segíthet a tudomány. Az életet csakis és kizárólag a szellem irányában lehetséges úgy mond "túlélni", elvégre az emberi létezést illetően ez az egyedüli, amelynek sem kezdete, sem vége nem lehet sohasem. Mindenfajta tudományos okoskodásnak vége szakad az anyagi világ feloldódásával, az örök szellemnek azonban nem lehet, hogy vége legyen. Ebben az irányban található és őrizhető csupán meg a létezés végtelensége, és ebben a fajta vertikális irányban elképzelt emelkedésben rejlik az ember örök, valódi célja és értéke is egyben. Az egyes ember értéke egyedül, csakis és kizárólag abban az értelemben ragadható meg, amennyiben valóban járja, és hajlandó bejárni ennek az emelkedésnek az útját. Az emelkedésre, önmaga meghaladásra nem hajlandó ember számára nem igazán mondhatunk semmit sem. Megkísérelhetjük persze, hogy valamilyen módon hatást gyakorlunk rá, hogy e hatás által végső soron rábíráható legyen az emelkedésre, ám sajnálatos módon általános alapszabályként könyvelhető el, hogy senkit sem lehet akaratán kívül emelni, avagy emelkedésre bírni. Ezt az illetőnek saját magának kell akarnia, ennek a saját akaratnak hiányában még az elképzelt legintenzívebb módokon beavatkozó Isteni Gondviselés sem képes tenni semmit sem. Korunk egyik kiemelkedő gondolkozója szerint az képes a felébredésre, aki ezt teljes lényének latba vetése által el akarja érni, és ehhez a gondolathoz társulva magunk is azt mondhatjuk, hogy alapvetően az nem járja be az Utat, aki azt nem akarja bejárni.

A tudomány és tudományos gondolkodás egyes eredményei persze elvitathatatlanok, ám csupán olyan mértékben lehetséges számára értéket tulajdonítani, amennyiben az képes segíteni az ember eredeti és eredendő céljainak beteljesítését. Ha a tudomány az ember szellemi természetű előremenetele szempontjából képes hathatós segítséget és támogatást nyújtani, úgy ezen irányú működése kétségtelenül üdvözölendőnek tartható, ám csakis és kizárólag annyiban, amennyiben az valóban az Egy Cél elérésének szolgálatában áll. A spirituális irányú foglalatosság során szükséges elsajátítanunk azon képességet, amelynek segítségével elkülöníthetjük az életnek azon tényezőit, amelyek a szellemi célok megvalósítását segítik elő, azoktól, amelyek ezt a megvalósítási folyamatot hátráltatják, avagy egyenesen el is lehetetlenítik. Előbbieket feltétlenül megtartásra kell kiválasztanunk, míg utóbbiakra kétségtelenül az életünkben való száműzetés kell, hogy várjon. A tudomány, amennyiben az életünkben a modernkori ál-isten szerepét tölti be, ebben a formájában kétségtelenül a hanyatlás és romlás szolgálatában áll, ha azonban képesnek bizonyul előállni valamivel, ami a szellemi út során hathatós segítséget jelenthet, akkor ez a segítség a tudomány részéről a megfelelő mértékű körültekintés mellett akár elfogadható is lehet részünkről. Nem szabad elfeledkeznünk azonban arról, hogy életünknek voltaképpen egyetlen feladata van, ez pedig nem más, mint az ember eredeti, és Isten által akart állapotának helyreállítása. Ahogyan az Írás tartja: "Oktalanok azok, akik faragott képeket hordoznak, és olyan istenhez könyörögnek, aki nem tud segíteni". Világunk ál-isteneinek száma a végtelenhez áll félelmetesen közel, így az Út Vándorának részéről feltétlen óvatosságot és körültekintést szükséges megkövetelni, hiszen tudhatjuk jól, hogy mennyire elképesztően könnyű a hálójába esni közülük valamelyiknek.

Források:

Julius Evola: Lázadás a modern világ ellen. Kötet Kiadó, 1997.

Dr. László András: Tradicionalitás és létszemlélet, Kötet Kiadó, Nyíregyháza, 1995.

Louis-Claude de Saint-Martin: The Red Book

René Guénon: A mennyiség uralma és az idők jelei. Kvintesszencia, 2006.